

Krav på særlig uddybende begrundelse ved ændring eller frakendelse af en ydelse

af konsulent Erik Jappe

I DUKH får vi mange henvendelser fra borgere, der er utilfredse med, at kommunen ikke giver dem en fyldestgørende begrundelse for, hvorfor de f.eks. ikke længere er berettiget til en ydelse efter serviceloven. Der kan være tale om en ydelse, som borgeren har modtaget i en årrække, men hvor kommunen nu finder, at han eller hun ikke længere er berettiget til ydelsen. Borgeren kan opleve den kommunale administration og praksis som tilfældig. Som en borger udtrykte det:

"I 8 år var jeg berettiget til merudgiftsydelse, men så fik jeg en ny sagsbehandler, og så blev jeg frakendt ydelsen, uden at der var sket ændringer i min situation. Jeg fik bare at vide, at jeg ikke opfyldte lovens betingelser."

En anden borger, der kontaktede DUKH, fortalte, at han havde fået beskåret sin BPA-ordning fra 168 timer om ugen til 90 timer om ugen uden nogen særlig begrundelse. Borgeren var målløs over, at kommunen kunne næsten halvere antallet af hjælpertimer bare sådan lige, når han i årevis havde modtaget hjælp døgnet rundt, og der ikke var sket ændringer i hans situation.

Forvaltningslovens regler om begrundelse

Det fremgår af [forvaltningslovens](#) § 22, at en skriftlig afgørelse skal være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver borgeren medhold.

I forvaltningslovens § 24 er kravene til en begrundelse præciseret:

- En begrundelse for en afgørelse skal indeholde en henvisning til de anvendte retsregler.
- I det omfang, afgørelsen beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen også angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen.
- Begrundelsen skal endvidere om fornødent indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen.

Læs evt. mere herom i Ankestyrelsens pjece til sagsbehandlerne: ["At skrive en afgørelse"](#) (kap. 2.3. s. 9-13).

Særskilt begrundelse i visse situationer

Folketingets Ombudsmand har i [FOU 2011.1601](#) udtalt, at borgere, som tidligere har været anset for omfattet af personkredsen i [servicelovens](#) § 100, i tilfælde af frakendelse har krav på en uddybende begrundelse herfor. Fra udtalelsen:

"Er der ... tale om, at en myndighed ved genvurderingen af en borgers merudgiftsbevilling når frem til, at borgeren ikke længere kan anses for omfattet af personkredsen i servicelovens § 100, vil det efter min mening ikke være tilstrækkeligt, hvis myndigheden i begrundelsen for afgørelsen om ophør af merudgiftsydelsen kun redegør for, hvorfor borgeren ikke opfylder betingelserne for at blive anset for omfattet af personkredsen.

I disse tilfælde må begrundelsen for at være fyldestgørende efter min opfattelse også indeholde en særskilt begrundelse for, hvorfor myndigheden - i modsætning til tidligere - nu vurderer, at borgeren ikke er omfattet af personkredsen. Jeg mener, at kravet om en særskilt begrundelse kan udløses af forarbejderne til forvaltningsloven, hvoraf det fremgår at formålet med forvaltningslovens begrundelseskrav bl.a. er at medvirke til at skabe accept af de afgørelser, myndighederne træffer, og styrke tilliden til forvaltningen."

Kravene til den særskilt begrundelse

Folketingets Ombudsmand har i sagen vedr. servicelovens § 100 i [FOU 2011.1601](#) endvidere udtalt:

"Den særskilt begrundelse skal fremstå som en forklaring på, hvorfor myndigheden ikke længere vurderer, at borgeren er omfattet af personkredsen i servicelovens § 100. Begrundelsen bør bl.a. indeholde oplysning om årsagen til, at myndigheden har ændret sin vurdering, og eventuelt også hvad der har været udslagsgivende for den ændrede vurdering. Det bør endvidere fremgå af begrundelsen, hvis det skyldes fejl eller misforståelser, at borgeren tidligere er blevet anset for omfattet af personkredsen i servicelovens § 100 og tilkendt merudgiftsydelse. Det bør også fremgå af afgørelsen, hvis den ændrede vurdering skyldes, at der er sket ændringer i lovgivning, administrativ praksis og/eller i kommunens serviceniveau."

Ankestyrelsen har efterfølgende fulgt op på Ombudsmandens linje. Fra [principafgørelse 82-12](#):

"Vi bemærker, at en borger - som får nedsat sin bevilling - har krav på en fyldestgørende begrundelse. Dette gælder navnlig, når der er tale om en borger, som har modtaget ydelsen igennem længere tid, og når borgerens funktionsniveau ikke har ændret sig."

Fra [principafgørelse 18-17](#):

"Der gælder et krav om en særligt uddybende begrundelse ved afgørelser om hel eller delvis frakendelse af en tidligere tilkendt ydelse."

Manglende uddybende begrundelse kan gøre afgørelse ugyldig

Hvis kommunen undlade at give en uddybende begrundelse, kan det medføre, at afgørelsen bliver ugyldig. Her vil det dog være et krav, at den mangelfulde begrundelse har betydning for afgørelsens resultat. I [principafgørelse 87-12](#) fandt Ankestyrelsen, at dette ikke var tilfældet. Fra afgørelsen:

”Vi bemærker, at kommunen ...ikke i tilstrækkelig grad har begrundet, hvorfor du i forbindelse med den seneste vurdering af din sag, ikke længere anses for omfattet af personkredsen i servicelovens § 100. ... Der er ... et krav om en mere uddybende begrundelse for årsagen til den ændrede vurdering. Vi finder dog, at kommunens ... mangelfulde begrundelse ikke kan føre til ugyldighed af deres afgørelser. Vi har her lagt vægt på, at der er foretaget en korrekt vurdering af spørgsmålet om, hvorvidt du er omfattet af personkredsen. Den mangelfulde begrundelse har derfor ikke haft betydning for afgørelsens resultat.”

I andre situationer kan en mangelfuld begrundelse medføre, at sagen hjemvises til fornyet behandling og afgørelse i kommunen.

Afrunding

Det er vigtigt for borgernes retssikkerhed og ikke mindst tilhængerne til kommunerne, at sagsbehandlerne giver fyldestgø-

rende begrundelser, når en borger f.eks. får ændret sin hjælp væsentligt eller helt frataget sin ydelse. Det betyder, at begrundelsen for afgørelsen for at være fyldestgørende også skal indeholde en særskilt begrundelse for, hvorfor kommunen nu vurderer sagen anderledes. Borgeren har således i disse tilfælde ret til en særlig uddybende begrundelse for en afgørelse truffet af kommunen.

Lad mig runde af med endnu et citat fra Folketingets Ombudsmand fra [FOU 2011.1601](#):

”Der er dog næppe tvivl om, at det kan være utroligt vanskeligt for en borger, hvis situation og helbredsæssige tilstand er uændret (eller forværret), og som igennem længere tid både praktisk og økonomisk har indrettet sig på at modtage merudgiftsydelse, at forstå, hvorfor han eller hun - med henvisning til, at han eller hun nu ikke anses for omfattet af personkredsen i servicelovens § 100 - ikke længere er berettiget til ydelsen.

Tilsvarende gør sig gældende for borgere, der selv opfatter deres situation og helbredsæssige tilstand som uændret (eller forværret).

Får borgerne i disse tilfælde ikke en grundig og troværdig forklaring på, hvorfor myndighederne ikke længere mener, at de er omfattet af personkredsen i servicelovens § 100, er det sandsynligt, at borgerne vil sidde tilbage med en følelse af vilkårlighed eller af, at myndighedernes afgørelser er udtryk for, at de 'bare' skiftede mening.”